

Ми простежили за ураженістю коней по кожній віковій групі і встановили, що найбільш параскарозною інвазією були уражені коні у віком до 2 років. ЕІ та ІІ становили відповідно 100 % та 55,3 екз. яєць. Потім ЕІ та ІІ поступово зменшувались і у коней віком від 2 до 5 років вона становила відповідно 62,5 % та 46,2 екз. яєць. Найменш параскарозною інвазією були уражені дорослі коні. ЕІ та ІІ становили відповідно 25,0 % та 5,5 екз. яєць.

Таким чином можна зробити висновок, що параскарозна інвазія широко розповсюджена у господарстві з добре вираженою віковою динамікою.

Література

1. Височанська Л. Й. Особливості та економічна ефективність використання коней у господарствах усіх форм власності Івано-Франківщини / Л. Й. Височанська // Всеукр. наук.-виробнич. журнал. – 2010 – № 19. – С. 48–50.

2. Довгій Ю. Ю. Паразитози шлунково-кишкового тракту коней (діагностика та заходи боротьби) / Ю. Ю. Довгій, О. А. Згозінська, О. О. Ковалик // Вісник Житомирського національного агроекологічного університету. – 2010. – № 2. – С. 87–92.

3. Динаміка поширення гельмінтозів та протозоонозів коней у Житомирській області / [Суцук Г. М., Ярушинська В. В., Довгій Ю. Ю., Згозінська О. А.] // Наук.-практич. конфер. аспірантів, магістрів та бакалаврів, 23 травня 2012 р.: матеріали доп. – Житомир: Рута, 2012. – С. 100–101.

ПОРІВНЯЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕТОДІВ ПІСЛЯЗАБІЙНОЇ ДІАГНОСТИКИ ТРИХІНЕЛЬОЗУ

Артеменко Л. П., к. в. н., доцент,

Букалова Н. В., к. в. н., доцент,

Богатко Н. М., к. в. н., доцент,

Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква

Актуальність проблеми. Збудники зоонозних інвазій, до яких відноситься трихінела, уражують людину здебільшого з продуктами харчування, виготовленими з небезпечної сировини тваринного походження (туші свиней, коней, промислових тварин, що споживаються в їжу людям). Поширенню гельмінтозів сприяє наявність у довкіллі інвазійного матеріалу –

яєць, личинок гельмінтів, які розповсюджують хворі м'ясоїдні тварини, люди, промислові та хижі тварини. Тому першочерговими завданнями ветсанексперта є не лише питання безпеки продуктів харчування людей, але й екологічна безпека, зумовлена забрудненням довкілля біологічним брудом.

Нині в Україні періодично реєструються випадки трихінельозу в різних регіонах країни. Осередки виявлені в Херсонській, Чернівецькій, Миколаївській, Кіровоградській, Дніпропетровській, Чернівецькій, Херсонській областях. Трихінельоз може виникнути і в благополучних регіонах у разі ввезення заражених трихінелами м'ясопродуктів, що не піддалися ветеринарно-санітарному контролю. Крім того, трихінельоз може виникнути в будь-якому регіоні України в природному осередку серед диких тварин.

Метод компресоріумної трихінелоскопії м'язових зрізів виявляє інтенсивне або помірне ураження личинками трихінел. За слабого ураження (1–2 личинки на 1 г м'язів) його ефективність становить близько 50 %, а за ще більш слабого – виявлення личинок є випадковим. Ці дані вказують на те, що компресоріумний метод дослідження на трихінельоз не може вважатися надійним. Сучасним надійним методом діагностики трихінельозу забійних тварин є метод перетравлення проб м'язів у штучному шлунковому соку.

Матеріали і методи досліджень. Метою досліджень була порівняльна ефективність методів післязабійної діагностики трихінельозу у туш свиней. Роботу виконували на кафедрах паразитології і фармакології, ветеринарно-санітарної експертизи та патологічної анатомії імені Й.С. Загаєвського впродовж 2013–2014 рр. Для проведення дослідів відбирали проби м'язів від 10 туш свиней (усього 52 проби м'язів), які досліджували паралельно методами компресоріумної трихінелоскопії та пепсинізації (перетравлення проб м'язів у штучному шлунковому соку). Згідно з Інструкцією з діагностики, профілактики та ліквідації трихінельозу тварин (К., 2007) використовували метод перетравлення м'язів у штучному шлунковому соку, що є основним методом післязабійної діагностики трихінельозу та компресоріумну трихінелоскопію, що використовується лише в окремих випадках, за відсутності можливості проведення штучного перетравлення (метод пепсинізації).

Результати досліджень. У ході дослідження під час поточного забою свиней від 1, 5, 10, 20, 50 туш відбирали м'язи ніжок діафрагми, язика, м'язи гортані, стравоходу, міжреберні, шийні, а за відсутності вищеперерахованих (у випадку, коли туша надходила у вигляді відрубів) – проби попереково-посмугованих м'язів. Проби м'язової тканини звільняли від жиру, фасцій, крові. Від кожної туші відбирали від 5 до 50 г м'язів. Готували фарш (не гомогенат), поміщали його у хімічну склянку з плоским дном ємністю 1–2 л.

Для виготовлення штучного шлункового соку використовували набір, що являє собою модифікований пепсин (хлористоводнева кислота в цьому випадку не потрібна). Перетравлення проводили за температури 45 ± 1 °C. Отриманий фільтрат після перетравлення досліджували під малим збільшенням мікроскопу. В позитивних пробах знаходили декапсульовані личинки трихінел.

За результатами досліджень, під час мікроскопії 52 проб м'язів від 10-ти свинячих туш після перетравлення загальної проби у штучному шлунковому соку виявили 154 личинки у ніжках діафрагми, в середньому – 15,4 на одну пробу. За компресоріумного дослідження проб м'язів діафрагми від кожної із 10-ти туш окремо личинки трихінел виявили у пробах від 8-ми туш. Під час повторного дослідження 10-ти свинячих туш методом пепсинізації у кожній знайдені личинки трихінел. Результати досліджень підтверджують високу діагностичну ефективність методу перетравлення проб м'язів у штучному шлунковому соку, що впроваджується в Україні.

Висновки. 1. Післязабійна (посмертна) діагностика трихінельозу передбачає виявлення личинок трихінел у пробах поперечно-посмугованих м'язів методом компресоріумної трихінелоскопії та перетравлення проб м'язів у штучному шлунковому соку (метод пепсинізації).

2. Метод компресоріумної трихінелоскопії дозволяє виявляти лише помірне та інтенсивне ураження тварин личинками трихінел. Під час здійснення компресоріумної трихінелоскопії майже неможливо виявити личинок трихінел на ранній стадії розвитку, коли навколо личинок ще не сформована капсула, а також личинок трихінел неінкапсулюючих видів (*Trichinella pseudospiralis*, *Trichinella papuae* і *Trichinella zimbabwensis*).

3. У державних лабораторіях ветеринарно-санітарної експертизи на агропромислових ринках, м'ясокомбінатах, м'ясопереробних підприємствах під час проведення досліджень на наявність трихінел слід використовувати метод штучного перетравлення проб м'язів у штучному шлунковому соку. Останній визнаний в Україні та країнах ЄС як надійний і чутливий порівняно з компресоріумною трихінелоскопією й виявляє безкапсульні личинки трихінел.

Література

1. Detection of *Trichinella* infection in food animals / [K. Nockler, E. Rokio, W. P. Voigt, I. Heidrich] // *Vet. Parasitol.* – 2000. – Vol. 93. – P. 335–350.
2. Бессонов А. С. Трихинеллез / А. С. Бессонов // Сб. «Зоопаразитология» (Проблемы паразитологии). – 1979. – № 6. – С. 130–208.
3. Dupony-Camet L. Trichinellosis: still a concern for Europe / L. Dupony-Camet // *Euro Surveill.* – 2006. – Vol. 11. – № 1. – P. 5.

4. Артеменко Ю. Г. Діагностика трихінельозу в коней / Ю. Г. Артеменко, О. Д. Небещук // Вет. медицина України. – 2006. – № 6. – С. 14–15.
5. Diagnosis and epidemiology of Trichinella infections in wild life in the Netherlands / [W. B. Vander Egiessen, U. Rombout, A. Vander Veen, E. Pozio] // Parasite. – 2002. – Vol. 8. – P. 103–105.
6. Березанцев Ю. А. Простой способ исследования мышц на трихинеллез методом переваривания в искусственном желудочном соке / Ю. А. Березанцев // Лабораторное дело. – 1960. – № 6. – С. 7–8.
7. Бессонов А. С. Сравнительная эффективность различных методов диагностики трихинеллеза / А. С. Бессонов // Ветеринария. – 1974. – № 4. – С. 61.
8. Бессонов А. С. Диагностика трихинеллеза / А. С. Бессонов. – Вильнюс: Митис, 1975. – 83 с.
9. Скворцова Ф. К. Диагностическая эффективность АВТ-Л6 для выявления бескапсульных личинок трихинелл / Ф. К. Скворцова, А. В. Успенский // Теория и практика борьбы с паразитарными болезнями: Матер. докл. науч. конф. – М., 2006. – Вып. 7. – С. 375–378.
10. Артеменко Ю. Г. Сучасна діагностика трихінельозу свиней в Україні / Ю. Г. Артеменко, Л. П. Артеменко // Вет. медицина України. – 2005. – № 1. – С. 23–25.
11. Методичні рекомендації з діагностики трихінельозу тварин / [В. М. Горжеєв, О. М. Вержиховський, О. Д. Небещук та ін.]. – К., 2006. – 31 с.
12. Сучасна діагностика трихінельозу (методичні рекомендації) / [В. М. Горжеєв, Л. П. Артеменко, Д. М. Мартиненко, О. Д. Небещук, О. М. Неволько, О. П. Литвиненко]. – К., 2014. – 31 с.

СПОСІБ ЗАЖИТТЄВОЇ ДИФЕРЕНЦІЙНОЇ ДІАГНОСТИКИ ДАВЕНЕОЗУ ТА РАЙЄТИНОЗУ ПТИЦІ

Богач М. В., д. в. н., доцент,
Богач Т. В., зав. сектору апробації наукових розробок та інновацій,
Степанова Н. О., мол. наук. співроб.,
Одеська дослідна станція ННЦ «ІЕКВМ», м. Одеса

Актуальність проблеми. Цестодози птиці поширені переважно у південному регіоні з відносно теплим кліматом. В господарствах півдня